

Sygn. akt II Ka 128/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 października 2018 r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący:	SSO Grażyna Orzechowska
Protokolant:	st. sekr. sąd. Anna Sieczkiewicz

przy udziale prokuratora Sławomira Hryciuka

po rozpoznaniu w dniu 31 października 2018 r.

sprawy **A. B.**

oskarżonego z art. 178 a § 4 kk w zb. z art. 180 a kk w zw. z art. 11 § 2 kk

na skutek apelacji, wniesionej przez obrońcę oskarżonego

od wyroku Sądu Rejonowego w Węgrowie

z dnia 29 grudnia 2017 r. sygn. akt II K 224/17

zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy; zasądza od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa 140 zł kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze.

Sygn. akt II Ka 128/18

UZASADNIENIE

A. B. został oskarżony o to, że w dniu 29 marca 2017 roku w Ł., w powiecie (...), w województwie (...), w ruchu lądowym, kierował samochodem osobowym marki O. (...) o nr rej. (...), znajdując się w stanie nietrzeźwości, tj. mając 0,58 mg/l alkoholu w wydychanym powietrzu, będąc uprzednio prawomocnie skazanym wyrokiem Sądu Rejonowego w Kwidzynie z dnia 02 sierpnia 2011 roku w sprawie sygn. akt II K 491/11 za prowadzenie pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości, a nadtop czynu tego dopuścił się w okresie obowiązywania decyzji o cofnięciu uprawnień do kierowania pojazdami (...)wydanej przez Starostę Powiatowego w K.,

tj. czynu z art. 178a § 4 kk w zb. z art. 180a kk w zw. z art. 11 § 2 kk

Sąd Rejonowy w Węgrowie wyrokiem z dnia 29 grudnia 2017 r., sygn. II K 224/17:

I. oskarżonego **A. B.** uznał za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu wyczerpującego dyspozycję art. 178a § 4 kk w zb. z art. 180a kk w zw. z art. 11 § 2 kk i za to na podstawie art. 178a § 4 kk w zb. z art. 180a kk w zw. z art. 11 § 2 kk skazał go, zaś na podstawie art. 178a § 4 kk w zw. z art. 11 § 3 kk wymierzył mu karę 5 (pięciu) miesięcy pozbawienia wolności;

II. na podstawie art. 42 § 3 kk orzekł wobec oskarżonego A. B. środek karny w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych dożywotnio;

III. na podstawie art. 43a § 2 kk orzekł od oskarżonego A. B. na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym i Pomocy Postpenitencjarnej – konto (...) / W. nr (...), świadczenie pieniężne w kwocie 10.000 (dziesięć tysięcy) złotych;

IV. zasądził od oskarżonego A. B. na rzecz Skarbu Państwa kwotę 120 (stu dwudziestu) złotych tytułem opłaty oraz obciążył go poniesionymi w sprawie wydatkami w kwocie 100 (stu) złotych.

Powyższy wyrok w całości zaskarżył obrońca oskarżonego, zarzucając mu:

1. obrazę przepisów prawa karnego materialnego, a mianowicie art. 178a §4 kk, poprzez przyjęcie, że oskarżony A. B. jest osobą karana za przestępstwo podobne, w sytuacji, gdy z informacji uzyskanej z karty karnej oskarżonego wynika jednoznacznie, że uprzednie skazanie oskarżonego uległo już zatarciu, w związku z czym był on w chwili wyrokowania osobą niekaraną, tym samym kierowanie się przez Sąd Rejonowy błędnymi przesłankami przy uwzględnianiu kwalifikacji prawnej czynu zarzucanego oskarżonemu a/o;

2. rażąco niewspółmierność kary wymierzonej oskarżonemu, polegając na orzeczeniu względem A. B. kary 5 miesięcy pozbawienia wolności, podczas gdy okoliczności sprawy wskazywały, że zasadne byłoby wymierzenie oskarżonemu kary 3 miesięcy pozbawienia wolności.

Podnosząc powyższe zarzuty obrońca oskarżonego wniósł o zmianę kwalifikacji prawnej czynu zarzucanego oskarżonemu A. B. a/o poprzez przyjęcie, iż dopuścił się on swoim działaniem przestępstwa z art. 178a § 1 kk i na tej podstawie wymierzenie mu kary samoistnej grzywny w rozmiarze 100 stawek dziennych, po 20 zł każda, świadczenia pieniężnego w kwocie 5.000 zł na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym i Pomocy Postpenitencjarnej oraz orzeczenie środka karnego w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 3 lat, ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Węgrowie.

W toku rozprawy apelacyjnej obrońca oskarżonego poparł apelację. Prokurator wniósł o nieuwzględnienie apelacji i utrzymanie wyroku w mocy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja obrońcy oskarżonego jako bezzasadna, nie zasługiwała na uwzględnienie. Sąd Rejonowy prawidłowo zakwalifikował czyn oskarżonego jako przestępstwo z art. 178a § 4 kk, nie uchybiając przepisom o zatarciu skazania, zaś pierwszoinstancyjna represja karna nie nosi znamion rażącej surowości.

Przede wszystkim obrońca oskarżonego myli się w twierdzeniu, iż w przedmiotowej sprawie Sąd Rejonowy naruszył przepis art. 178a § 4 kk, a skazanie A. B. ze sprawy II K 491/11 Sądu Rejonowego w Kwidzynie uległo zatarciu. Zatarcie skazania uregulowane zostało przez ustawodawcę w Rozdziale XII Kodeksu Karnego zatytułowanym „Zatarcie skazania” w przepisach art. 106 kk, art. 106a kk, art. 107 § 1-6 kk oraz art. 108 kk, które winny być stosowane nierozdzielnie. Zgodnie z art. 107 § 4a kk w razie skazania na grzywnę zatarcie skazania następuje z mocy prawa z upływem roku od wykonania lub darowania kary albo od przedawnienia jej wykonania. Wykonanie kary zastępczej pozbawienia wolności oznacza, że wykonano orzeczoną pierwotnie karę zasadniczą, a zatem uznać należy, iż oskarżony A. B. karę grzywny ze sprawy II K 491/11 wykonał w dniu 5 września 2016 r. (k. 45v). Ewolucja kary w postępowaniu wykonawczym nie oznaczała, że w tej sprawie zastosowanie winien znaleźć inny przepis dotyczący zatarcia skazania, aniżeli art. 107 § 4a kk i art. 107 § 6 kk. Dlatego też, gdyby tylko wyrok zapadł w sprawie II K 491/11 był jedynym, dotychczas, zapadłym wobec tego oskarżonego wyrokiem, skazanie z tej sprawy rzeczywiście - tak jak postuluje obrońca - uległoby już zatarciu, a przypisany mu czyn winien być wówczas zakwalifikowany z art. 178a § 1 kk, tj. przepisu o łagodniejszym zagrożeniu ustawowym.

Skazanie ze sprawy II K 491/11 nie było jednak jedynym wpisem A. B. w tzw. „karcie karnej”. W przedmiotowej sprawie mieliśmy do czynienia z całkowitym przemilczeniem przez apelującego wyroku ze sprawy VII K 386/09 Sądu Rejonowego w Chorzowie i doniosłości jego znaczenia dla zaskarżonego obecnie orzeczenia. W tej specyficznej sytuacji zbiegu skazań odpowiednie zastosowanie znajduje bowiem przepis art. 108 kk. Zgodnie z jego dyspozycją, jeżeli sprawcę skazano na dwa lub więcej nie pozostających w zbiegu przestępstw, jak również jeżeli skazany po rozpoczęciu, lecz przed upływem, okresu wymaganego do zatarcia skazania ponownie popełnił przestępstwo, dopuszczalne jest tylko jednoczesne zatarcie wszystkich skazań. Dlatego też, już pierwszy wpis w karcie karnej oskarżonego, tj. skazanie ze sprawy VII K 386/09, gdzie zarządzono wykonanie kary pozbawienia wolności, którą oskarżony wykonał w dniu 5 września 2016 r. i która ulegnie zatarciu po upływie 10 lat od tej daty (art. 107 § 1 kk), uniemożliwia zatarcie późniejszego skazania ze sprawy II K 491/11, z czego obrońca oskarżonego - jako profesjonalny pełnomocnik, winien doskonale zdawać sobie sprawę. Powyższa problematyka została poruszona już w pisemnych motywach zaskarżonego wyroku, dlatego też Sąd Odwoławczy nie mógł oprzeć się wrażeniu odnośnie braku odniesienia się obrońcy do argumentacji w nim przedstawionej.

Przechodząc do zarzutu z pkt 2 apelacji, Sąd Odwoławczy nie dostrzegł podstaw do złagodzenia pierwszoinstancyjnego rozstrzygnięcia o represji karnej wymierzonej A. B..

Bezsprzecznie Sąd I instancji ma ustawowo zagwarantowaną swobodę w ferowaniu wyroku w części dotyczącej kary. Rolą Sądu Odwoławczego jest weryfikacja, czy granice swobodnego uznania sędziowskiego, stanowiącego zasadę sądowego wymiaru kary nie zostały przekroczone w rozmiarach nie dających się wręcz zaakceptować.

W ocenie Sądu Okręgowego, w realiach kontestowanej sprawy, całokształtu wymierzonej oskarżonemu represji karnej, tj. zarówno kary zasadniczej, jak i środków karnych, nie sposób uznać za rażąco niewspółmierną. O surowości kary świadczy jednak nie tylko jej rodzaj, ale i stopień wykorzystania sankcji przewidzianej za konkretne przestępstwo penalizowane przez Kodeks Karny. Dolną granicą zagrożenia ustawowego za czyn z art. 178 a § 4 kk jest kara 3 miesięcy pozbawienia wolności, górną zaś - 5 lat pozbawienia wolności. A. B. kierował samochodem osobowym mając 0,58 mg/l alkoholu w wydychanym powietrzu, stanowiące równowartość 1,16 promila alkoholu we krwi. Ponad dwukrotnie przekroczył zatem wartość progową, przewidzianą przez ustawodawcę z art. 115 § 16 kk – 0,5 ‰ lub 0,25 mg/l - decydującą o stanie nietrzeźwości i zarazem o uznaniu czynu za przestępstwo. Brak wyciągnięcia przez niego wniosków z poprzedniego skazania za czyn z art. 178a § 1 kk wyrokiem Sądu Rejonowego w Kwidzynie z dnia 2 sierpnia 2011 r., sygn. II K 491/11 pozostaje bezdyskusyjny - tym bardziej przy uwzględnieniu dolegliwości orzeczonej uprzednio kary, skoro kara z w/w sprawy stała się zastępczą karą izolacyjną, wykonywaną w systemie dozoru elektronicznego. Oskarżony swoim czynem poruszając się po drodze publicznej w stanie nietrzeźwości stworzył poważne niebezpieczeństwo nie tylko dla siebie, ale również dla innych uczestników ruchu drogowego. Rozmiary szkody grożącej życiu i zdrowiu tych osób były zatem ogromne, tym bardziej, iż z akt sprawy wynikało, że nie potrafił utrzymać prostego toru jazdy, poruszając się tzw. „wężykiem”. Bezsprzecznie stan nietrzeźwości niejednokrotnie sprzyja zniesieniu krytycyzmu kierowcy, sprzyja brawurze podczas prowadzenia pojazdu, co przejawia się m.in. lekceważeniem zasad bezpieczeństwa i stanowi podłoże licznych kolizji i wypadków drogowych, czego doskonałym odzwierciedleniem są statystyki policyjne. Cele prewencji indywidualnej i generalnej słusznie doprowadziły zatem Sąd I instancji do konstatacji, iż w rozpoznawanej sprawie zachodzi konieczność orzeczenia wobec oskarżonego A. B. izolacyjnej kary pozbawienia wolności, albowiem łagodniejszy rodzaj kary stanowiłby nadmierną pobłażliwość, doprowadzając oskarżonego, ale również społeczeństwo do przekonania o jego bezkarności. Sąd Rejonowy słusznie zwrócił uwagę na dotychczasową karalność tego oskarżonego, precyzyjnie tłumacząc czemu w tej sprawie nie doszło do zatarcia skazania ze sprawy II K 491/11. W ocenie Sądu II instancji, orzeczona przez Sąd merytoryczny kara 5 miesięcy pozbawienia wolności uwzględnia także potrzeby w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa oraz stworzy realne możliwości osiągnięcia korzystnych efektów poprawczych. Przede wszystkim, powinna ona wdrożyć oskarżonego w przestrzeganie porządku prawnego i wyrobić w nim poczucie nieuchronności poniesienia konsekwencji za kierowanie pojazdami mechanicznymi w stanie nietrzeźwości, jak również odstraszyć innych nietrzeźwych kierowców, którzy bezrefleksyjnie gotowi byłiby pójść w ślady oskarżonego.

Zdaniem Sądu Okręgowego, w przedmiotowej sprawie wszelkie powyższe uwagi dotyczące współmierności kary odnoszą się również do środków karnych z art. 42 § 3 kk, tj. dożywotniego zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych oraz z art. 43a § 2 kk – świadczenia pieniężnego na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej.

W sytuacji procesowej oskarżonego, orzeczenie świadczenia pieniężnego w wysokości 10.000 zł było obligatoryjne i Sąd merytoryczny nie mógł odstąpić od jego orzeczenia.

W świetle art. 43a § 2 kk obligatoryjne było również orzeczenie Sądu Rejonowego odnośnie dożywotniego zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych. Co prawda zgodnie z dyspozycją tego przepisu, zakazu tego nie orzeka się, gdy zachodzi wyjątkowy wypadek, uzasadniony szczególnymi okolicznościami (w doktrynie odnośnie wykładni tego przepisu mówi się o tzw. względnej obligatoryjności). Niemniej jednak, w ocenie zarówno Sądu I, jak i II instancji ów wyjątkowy wypadek nie zachodził w przedmiotowej sprawie. Rezygnacja z takiego rozstrzygnięcia winna być wyjątkiem. Przedmiotowa sprawa jest dosyć przeciętna i konwencjonalna, jedna z wielu tego typu spraw i brak jest zasadniczych przesłanek, aby akurat tego oskarżonego premiować. Co prawda, do każdej sprawy należy pochodzić in concreto, aczkolwiek nie może to pociągać za sobą dowolności w ferowaniu wyroków w sprawach o bardzo podobnym stanie faktycznym i prawnym, gdzie sprawców łączą podobne właściwości i warunki osobiste. W przedmiotowej sprawie nie zachodziła żadna anormalna sytuacja motywacyjna oskarżonego, która skłoniła go do poruszania się samochodem w stanie nietrzeźwości w dniu 29 marca 2017 r.

W ocenie Sądu Okręgowego, sytuacja rodzinna oskarżonego, posiadającego na utrzymaniu 4 dzieci, nie może prowadzić do jego bezkarności oraz drastycznego i nieuzasadnionego złagodzenia kary. W orzecznictwie wprost wskazuje się, iż kwestie związane z trudną sytuacją rodzinną skazanego oraz jego stanem zdrowia, pozostają zupełnie ambiwalentne dla samego wymiaru kary, mogą zaś mieć znaczenie dla postępowania w przedmiocie odroczenia wykonania kary, bądź przerwy w jej wykonaniu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 maja 2015 r., sygn. II KK 126/15, KZS 2015 nr 9, poz. 11, Prok. i Pr. 2015 nr 9, poz. 19, Legalis Numer 1263165).

Orzeczenie środka karnego z art. 42 § 3 kk – dożywotniego zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych nie przekreśla całkowicie ewentualnego odzyskania przez A. B. prawa jazdy w przyszłości. Kluczowym w tej kwestii jest przepis art. 84 § 2a kk, który stanowi, iż jeżeli środek karny orzeczony został dożywotnio, sąd może uznać go za wykonany, jeżeli skazany przestrzegał porządku prawnego i nie zachodzi obawa ponownego popełnienia przestępstwa podobnego do tego, za które orzeczono środek karny, a środek karny był w stosunku do skazanego wykonywany przynajmniej przez 15 lat. Powyższy przepis powoduje, iż orzeczony w stosunku do oskarżonego dożywotni zakaz prowadzenia pojazdów mechanicznych będzie stanowił czynnik dyscyplinujący, albowiem od samego oskarżonego i jego postawy będzie zależało czy zakaz ten będzie miał charakter stricte czasowy, czy jednak pozostanie zakazem o charakterze dożywotnim.

Kierując się przedstawionymi wyżej racjami i nie znajdując podstaw do ingerencji w pierwszoinstancyjny wyrok, Sąd Okręgowy w Siedlcach w utzymał go w mocy.

O kosztach sądowych za postępowanie apelacyjne, Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 634 kpk w zw. z art. 636 § 1 kpk i art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r. o opłatach w sprawach karnych (Dz. U. Nr 49, poz. 223 z 83 r. z późn. zm.), zasądzając od oskarżonej na rzecz Skarbu Państwa kwotę 140 (stu czterdziestu) złotych tytułem kosztów sądowych za postępowania odwoławcze. Składa się na nią 120 zł opłaty i 20 zł wydatków.

Z wszystkich względów, stosownie do treści art. 436 kpk w zw. z art. 437 § 1 i § 2 kpk, Sąd Okręgowy orzekł jak w wyroku.